

Lupa tappaa?

*Sodankäynnin ja sotien oikeuttamisen
pitkä historia*

Toimittaneet

JAAKKOJUHANI PELTONEN JA OLLIMATTI PELTONEN

HISTORIALLINEN ARKISTO 149

Teos on Suomen Historiallisen Seuran nimeämien
asiantuntijoiden tarkastama.

© 2019 Jaakkojuhani Peltonen, Ollimatti Peltonen ja SKS

ISBN 978-951-858-078-5

ISSN 0073-2540

www.finlit.fi/kirjat

Kannen suunnittelu: Mika Tuominen

Taitto: Maija Räisänen

Painotyö: Hansaprint Oy, Turenki 2019

Sisällys

KIIITOKSET 7

”TARPEETTOMAN SODAN TAAKKA”? 9

Ollimatti Peltonen ja Jaakkojuhani Peltonen

Varhaiset Välimeren kulttuurit: jumalten hyväksyntä ja kosmoksen järjestyksen ylläpito

EGYPTIN FARAOIDEN TEHTÄVÄ KOSMISEN JÄRJESTYKSEN YLLÄPITÄJÄNÄ 21

Jaana Toivari-Viitala† ja Jaakkojuhani Peltonen

ASSYRIAN IMPERIUMI JUMALTEN OIKEUTTAMISSA SODISSA 38

Mikko Luukko

KOSTON JA VAPAUDEN VUOKSI? ALEKSANTERI SUUREN PERSIAN SOTARETKI 69

Jaakkojuhani Peltonen

SODAN SYYT JA OIKEUTTAMINEN ROOMAN VALTAKUNNASSA 96

Ville Vuolanto

Kristillinen länsi: viholliskuvat, sotilashyveet ja kristinuskon ylemmyys

JUMALAN SOTA: RISTIRETKET JA OIKEUTETTU SODANKÄYNTI 127

Miikka Tamminen

SODANKÄYNNIN PERUSTELUT SUOMALAISSUPSEERIEN KIRJEENVAIHDOSSE 25-VUOTISESSA SODASSA (1570–1595) 144

Ulla Koskinen

KAARLE XII:N SOTA JA SODAN OIKEUTUS SUUREN POHJAN SODAN (1700–1721) AIKANA 168

Ville Sarkamo

Valistuksen arvopohjasta ideologiseen sodankäyntiin

RANSKAN SUURI VALLANKUMOUS
JA SOTA MUUTTUNEESSA ARVOMAAILMASSA 195

Ollimatti Peltonen

KANSAKUNTA, ISÄNMAA JA KUOLEMA: SODAN JA TAPPAMISEN
OIKEUTTAMINEN NATIONALISMIN AIKAKAUDELLA 223

Jussi Jalonen

KANSA, TYÖLÄISVERI JA KANSALAISVERI: SUOMEN SISÄLLISSODAN
1918 JULISTUKSET ASEISIIN TARTTUMISEN OIKEUTTAJANA 254

Marko Tikka

Epilogi

EPILOGI: SODANKÄYNNIN OIKEUTTAMISEN 3500 VUODEN
HISTORIA 275

Ollimatti Peltonen, Jaakkojuhani Peltonen

Asiasanahakemisto 284

Henkilöhakemisto 286